

Gymnasieskolan: sökande och antagna 2016

UF0105

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	8
2.2.6	Modellantaganden.....	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	Aktualitet.....	9
3.1	Frekvens.....	9

3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet.....	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation.....	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster.....	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14
Kontaktperson: Christina Sandström
Telefon: 08-527 332 00
Telefax: 08-24 44 20
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Emma Snölija
Telefon: 010- 479 69 89
E-post: skolstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99). I Skolverkets föreskrifter 2011:142 (grundföreskrift) senast ändring 2016:65 om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. regleras vidare skyldighet för huvudmän att lämna uppgifter om sökande till gymnasieskolan.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Insamlingen av uppgifter om sökande till gymnasieskolan baserar sig på individuppgifter. Registerutdrag enligt personuppgiftslagen (1998:204) lämnas på begäran av enskild person.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebudet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Tills vidare sparas datamaterialet på Statistiska centralbyrån.

A.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Statistiken visar elevernas förstahandsval, behörighet och antagning till gymnasieskolan per program samt efter kön, svensk/utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsnivå.

Uppgifterna rörande sökande och antagna har samlats in sedan början av 70-talet.

A.11 Statistikanvändning

En av användarna är Skolverket. Uppgifterna används av Skolverket för det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken. Andra användare är SCB:s prognosinstitut, Utbildningsdepartementet, Universitetskanslersämbetet, skolor, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och media. Uppgifterna i registret används även till den internationella rapporteringen.

A.12 Uppläggning och genomförande

Sökande och antagna elever i gymnasieskolan är en totalundersökning. Undersökningen bygger på uppgifter från ansökningar till gymnasieskolans program. Uppgifterna samlas in dels från kommunernas gymnasieantagningsorganisation och dels direkt från fristående skolor med egen gymnasieantagning. Insamlingen av uppgifter sker en gång per år.

Insamlingen genomförs genom att SCB skickar ut ett informationsbrev (så kallade missiv) med inloggningsuppgifter till berörda uppgiftslämnare i maj. Med hjälp av dessa skickar sedan uppgiftslämnarna in efterfrågade uppgifter via SCB:s webbplats i form av en ifylld Excel-mall eller en textfil. Påminnelser skickas ut till dem som inte lämnar in uppgifter i tid och återkontakter tas med uppgiftslämnare under sommar och tidig höst ifall kompletteringar behöver göras.

SCB genomför insamlingen på uppdrag av Skolverket som ansvarar för publiceringen.

När insamling och granskning är klar sammanställs uppgifterna av SCB till ett register som levereras till Skolverket och utgör grunden för statistiken. När statistksammanställningen är granskad och klar publiceras statistiken på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

Uppgifterna om sökande och antagning avser den 1 juli för höstterminen 2016.

Som antagen redovisas den som är antagen på sitt förstahandsval enligt antagningsnämndens besked.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter från insamlingen rapporteras inte internationellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade i kommande undersökningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppen för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objekt är personer som sökt gymnasieutbildning till hösttermin årskurs 1 eller ett fjärde tekniskt år. Målpopulationen är samtliga personer som sökt gymnasieutbildning till hösttermin årskurs 1 senast 1 juli 2016. Rampopulationen är elever inrapporterade till kommunernas antagningskanslier samt till fristående skolor med egen gymnasieantagning senast 1 juli 2016. Elever inskrivna i gymnasiesärskolan ingår inte i mål- eller rampopulationen.

1.1.2 Variabler

Följande variabler redovisas i statistiken:

Sökt i 1:a hand	Elevernas förstahandsval till ett program
Antagna på 1:a val	I riksnivå tabell 2 samt kommunnivå tabell 6 är definitionen av antagna på sitt förstahandsval elever som vid referenstidpunkten, den 1 juli eller närliggande vardag, var antagen på det program samt skolenhet som de sökt till i förstahand.
Behörighet till sökt 1:a val	Elever som är behöriga till det program de sökt som förstahandsval.
Nyborjare i gymnasieskolan	Elever i årskurs 1 som inte funnits i gymnasieskolan de sex föregående åren.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, medelvärden och spridningsmått.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

Gymnasieprogram	Det finns 18 nationella gymnasieprogram och 5 introduktionsprogram samt riksrekryterande utbildningar med egna examensmål och International Baccalaureate (IB).
Utländsk bakgrund	Utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.
Svensk bakgrund	Inrikes födda med minst en inrikes född förälder.
Kön	Kvinnor respektive män.
Kommun	Elevens folkbokföringskommun, alternativt kommun där skolenheten är belägen.
Län	Elevens folkbokförings län, alternativt län där skolenheten är belägen.
Föräldrarnas högsta utbildningsnivå	Redovisas som förgymnasial, gymnasial samt kort eller lång eftergymnasial utbildning.

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser sökande och antagna den 1 juli för höstterminen 2016.

1.2. Fullständighet

Statistiken omfattar elever som sökt samt blivit antagna till gymnasieskolan läsåret 2016/17 men inte sökande samt antagna till gymnasiesärskolan.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Den allmänna bedömningen är att den statistik som publiceras håller god kvalitet men viss övertäckning av personer som sökt till gymnasieskolan hösttermin årskurs 1 efter första juli kan förekomma.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

2.2.2 *Ramtäckning*

Uppgifter om sökande till gymnasieskolan inkommer i många fall från antagningskanslier och fristående skolor med egen gymnasieantagning efter den 1 juli 2016. Det kan medföra en viss *övertäckning* av personer som skickar in en sen ansökan efter den 1 juli eller personer som söker till reservplatser i augusti. Inga studier har genomförts särskilt kring detta men erfarenheten tyder på att det inte påverkar statistiken i någon större utsträckning. Ingen känd *undertäckning* finns i undersökningen.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifter om sökande och antagna i gymnasieskolan samlas in från kommunala antagningskanslier samt från fristående skolor som inte har avtal med kanslierna. De mätfel som kan förekomma finns om möjligt i den maskinella granskningen och upprättningen som görs av materialet innan det anses hålla fullgod kvalitet för statistikframställning. För cirka tre procent av elever inkommer ansökningar från fler än ett antagningskansli vilket skapar osäkerhet om vilken ansökan som är elevens ”riktiga” ansökan. Anledningen till att ansökningar kommer från mer än ett antagningskansli kan bero på att eleven sökt till en fristående skola med egen antagning eller till en annan kommun och att ansökningen kommer in både från hemkommunen och den fristående skolan eller annan kommun. Statistiken bör endast påverkas marginellt av denna osäkerhet.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det fråga om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Inget känt *objektsbortfall* finns i undersökningen.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler. För elever med skyddad identitet eller elever som inte är folkbokförda i Sverige saknas bakgrundsvariabler så som födelseland och hemkommun. Totalt rör det drygt 5 500 elever vilket är en ökning med ca 4 000 elever sedan 2015. Partiellt bortfall återfinns också i föräldrarnas utbildningsbakgrund och rör cirka 10 000 elever. 2015 var det ungefär 5 000 elever som saknade uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Förklaringen till ökningen bedöms bero på en ökning av asylsökande elever. Detta kan medföra viss påverkan på statistiken men den bedöms endast vara marginell.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser. Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Material som inkommit bearbetas maskinellt efter i förhand fastställda rutiner. Exempel på kontroller som genomförs är samgranskning mot registret över elever i gymnasieskolan samt registret över slutbetyg från grundskolan. Vidare kontrolleras bl.a. felaktiga studievägs-koder med hjälp av studievägsregistret, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann, dubletter etc.

Sambearbetningar med olika årgångar och register görs för alla individer. Tidigare år har även sambearbetning skett för individer med tillfälliga personnummer. Tillfälliga personnummer är dock inte konstanta mellan undersökningar och därför finns det en risk att uppgifterna inte matchades ihop på rätt sätt. Detta kan orsaka mindre snedvridningar av statistiken trots att antalet individer med tillfälliga personnummer är förhållandevis få till antalet. Från och med 2014 görs ingen sambearbetning för elever med tillfälliga personnummer.

Hantering av dublettansökningar per individ gjordes om 2013. Det är drygt tre procent av alla individer som har dubletter i ansökningar. Rangordningen av elevens val hämtas i först hand från ansökan som kommer in från det antagningskansli som elevens hemkommun är ansluten till. Har det inkommit val från andra antagningskanslier som inte överensstämmer med valen från ansökan till det antagningskansli elevens hemkommun tillhör rangordnas valen efter den ursprungliga rangen i ansökan, antagningsstatus och behörighet. Finns det dubletter på val hämtas högsta antagningsstatus, behörighetsstatus samt meritvärde. För yrkesdansarutbildningen går inte ansökningarna genom elevens hemkommun utan direkt till Skolverket. I de fall det inkommer en ansökan från elevens hemkommun och en från Skolverket för samma person är det inte möjligt att veta vilket som är elevens förstahandval. I de fallen rangordnas ansökningen till Skolverket högst. För 2016 var det ungefär 60 elever som hade sökt till yrkesdansarutbildningen och sökt annan utbildningen genom sin hemkommun.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några fel från bearbetningsfasen som kan snedvrída statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisats ovan.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått i vanlig mening i form av konfidensintervall för urvalsosäkerheter beräknas inte eftersom det är en totalräknad studie. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Såväl uppgiftsinsamling som publicering sker en gång per läsår.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden beräknat från den senaste referenstidpunkten till publicering är ca 7 månader.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik, se www.scb.se/publiceringskalender.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifter om sökande och antagna i gymnasieskolan har samlats in på tämligen likartat sätt sedan början av 1970-talet. År 1992 ändrades referenstidpunkten för uppgifter över elever i gymnasieskolan från 15 september till 15 oktober.

Under åren har gymnasieutbildningarna dock förändrats, vilket kan försvåra jämförbarheten över tid. Bland annat har programstruktur, innehåll och betygssystem ändrats i och med de olika gymnasier reformer som genomförts.

Den nya hanteringen av dubblettansökningar bedöms inte påverka jämförbarheten över tid.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tiden för elever med tillfälliga personnummer.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna anses generellt vara god. Dock kan jämförbarheten för kommuner med få antal elever bli missvisande då variationerna kan vara stora.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken passar bra att sammanvända med annan statistik inom skolan, exempelvis registren Grundskolan: slutbetyg, Gymnasieskolan; slutbetyg, övergång till högskolan, pedagogisk personal etc.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Beskrivande data för förskola, skola och vuxenutbildning".

5.2 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av kortare PM samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

Det finns möjlighet att jämföra statistik på riks, läns- och kommunnivå i jämförelsetalsdatabasen. www.jmftal.artisan.se.

5.3 Dokumentation

Statistiken över elever i gymnasieskolan är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0105.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar om statistiken kontakta Skolverket, Tfn: 08-527 332 00 vx, e-post: skolverket@skolverket.se